

PARKINSON POST

Nr. 1

Februar 2013

25. årgang

Tag med Parkinsonforeningen til

SYDSVERIGE

18. - 22. juni 2013

Bosjökloster

Underfulde Øland

Busrejse til

Växjö
Kalmar
Lund
Øland

Pris
kr. 3.900,00

Lund Domkirke

Læs mere på side 19 og på bagsiden

Indhold

Lidt fra formanden	3
At leve ved siden af kronisk sygdom	4
Indkaldelse til generalforsamling	5
Parkinsonskolen Syd - foråret 2013.....	6
Parkinsonskolen Syd - foråret 2013.....	7
Årsmøde for duodopabrugere.....	8
Parkinsonforeningen er flyttet til ny adresse	8
Bestyrelsen.....	9
Aktivitetsskalender Fyn	10
Klubber Fyn	12
Kontaktpersoner m.m.	12

Klubber:

Assens	13
Faaborg - Midtfyn.....	13
Kerteminde - Nyborg.....	14
Middelfart	14
Odense	15
Svendborg.....	15

Farmaceut-specialer ser på hospitalsindlæggelser	16
Foredrag nonmotoriske symptomer ved Parkinsons sygdom	17
Tag med Parkinsonforeningen til Sydsverige	20

Parkinson Post udkommer 4 gange om året med et oplag på 600 stk. Bladet redigeres af Karin Thomsen efter retningslinjer udstukket af kredsbestyrelsen.

Næste nummer udkommer 1. maj 2013

Materiale bedes indleveret senest den 10. april 2013

Redaktør Karin Thomsen, Høgsholtvej 18, 5690 Tommerup
e-mail: kath@glenten.dk, tlf. 23 36 66 86

Lidt fra formanden

Med ønsket om et godt nytår til alle vil jeg gerne byde velkommen til et nyt år i parkinsonforeningen.

Som det kan ses i bladet er der mange spændende arrangementer rundt om på Fyn. Jeg håber at de bliver godt modtaget og benyttet.

Kredsen har generalforsamling torsdag d. 21 marts.

Det er vigtigt at du møder op, idet det er her du kan sætte dit præg på kredsens arbejde fremover. På generalforsamlingen er du med til at bestemme, hvem der skal sidde i bestyrelsen. Det er vigtigt at der bliver valgt en bestyrelse der er handlekraftig i de beslutninger der skal tages fremover. Har du lyst til at stille op til bestyrelsen eller kender du nogen der har, så lad os det vide.

Desværre er Kertemindeklubben stoppet. Fremover vil medlemmerne i Kerteminde være lagt ind under klubben i Nyborg. Herfra skal der lyde en stor tak til Lene Nicolajsen for det store arbejde du har lagt i foreningen, både lokalt og i kredsen. Vi ønsker dig alt godt fremover.

På gensyn

Karen Jacobsen

Husk venligst at give besked hvis du får ny adresse, telefonnummer eller mail-adresse, så vi kan holde vort medlemskartotek ajour.

At leve ved siden af kronisk sygdom

I december 2012 udgav Parkinsonforeningen sin nye bog skrevet af pårørende til pårørende.

"At leve ved siden af kronisk sygdom" indeholder bidrag fra pårørende, som beskriver deres tanker, erfaringer og oplevelser med forskellige aspekter af livet med en parkinsonramt ægtefælle eller forælder.

Det handler bl.a. om at håndtere, at få diagnosen, at skabe en god hverdag trods sygdommen, og at takle og overleve de kriser, som man ikke kan undgå at blive kastet ud i.

Marie Lenstrup, som har redigeret bogen, fortæller om baggrunden for den og hvorfor, vi som patientforening overhovedet skal beskæftige os med pårørendes vilkår.

Derefter læser hun nogle udvalgte afsnit op, som giver et godt indblik i bogens indhold.

Til sidst er der åbent for spørgsmål og diskussion.

Bogen "At leve ved siden af kronisk sygdom" er ikke en selvhjælpsbog i traditionel forstand. I stedet for at give råd og anvisninger oppefra og ned, fortæller bidragsyderne hver deres historie til læseren som ligesindede – til inspiration og til eftertanke om parkinsonfamiliers fælles vilkår.

Med stor åbenhed fortælles om de gode og de hårde dage, om de store udfordringer og om de svære følelser.

Du kan læse mere om bogen eller købe den via Parkinsonforeningen.

Indkaldelse til generalforsamling

Parkinsonforeningen Fynskreds indkalder til generalforsamling

Torsdag d. 21 marts 2013 kl. 18.00
I Bellinge Sognehus, Kirkelundsvej 18A, 5250 Odense SV

Dagsorden

- Pkt. 1 Valg af dirigent
- Pkt. 2 Valg af stemmetællere
- Pkt.3 Kredsformandens beretning
- Pkt.4 Information fra klubberne v/Gudrun Johansen
- Pkt. 5 Information fra Parkinsonskolen v/Lise Arnecke
- Pkt. 6 Årsregnskab
- Pkt. 7 Valg af Kredsformand
- Pkt. 8 Valg til bestyrelse:
  - Tina Nielsen - modtager **ikke** genvalg
  - Liselotte Zetterkop - modtager **ikke** genvalg
  - Jytte Rasmussen - modtager genvalg
  - Karen Jacobsen - modtager genvalg
- Pkt. 9 Valg af suppleanter
  - På valg Preben Hansen - modtager **ikke** genvalg
  - Niels Nielsen - modtager genvalg
- Pkt.10 Indkomne forslag.
Forslag der ønskes behandlet på generalforsamlingen skal være indleveret skriftligt til formanden senest 8 dage før generalforsamlingen.
- Pkt.11 Eventuelt

Program:

- Kl. 18.00 Foreningen er vært ved et stykke smørrebrød
- Kl. 19.00 Generalforsamling

Efter generalforsamlingen fortæller Marie Lenstrup om den nyudkomne bog "**At leve ved siden af kronisk sygdom**" (se modsatte side)

Af hensyn til smørrebrødsbestilling er tilmelding nødvendig senest d. 14 marts 2013 til

Karen Jacobsen tlf. 64 71 23 60 eller kj@osterbygaard.dk
Hans Jørgen Munkholm tlf. 66 15 13 76 eller hjm@imada.sdu.dk

Parkinsonskolen Syd - foråret 2013

Hvordan vælger man den rette behandling/parkinsonmedicin? Hvordan bevarer man et sundt tandsæt?

For alle parkinsonramte, deres nærmeste netværk – ægtefæller, voksne børn samt andre interesserede.

Et samarbejde mellem Sønderjyllands Kredsen, Sydvestjyllands Kredsen, Sydøstjyllands Kredsen, Fyn Kredsen og Parkinsonskolen.

LØRDAG D. 16. MARTS 2013 (ENDAGSKURSUS)	
10.00 - 12.00	Karen Østergård, Professor, overlæge dr. med. Neurologisk Afd. F, Aarhus Universitetshospital <ul style="list-style-type: none"> • Medicin og bivirkninger • Hvordan observerer og vælger neurologen hvad den enkelte har brug for? • Hvordan kan patient og pårørende bedst hjælpe ved konsultationerne?
12.00 - 13.00	Frokost
13.00 - 15.00	Hanne Lauridsen, tandlæge i Tandlægehuset Assens <ul style="list-style-type: none"> • Kostens betydning for Parkinsonramte • Tandpleje, mundtørhed og mundvand • Gode råd til at bevare et sundt tandsæt
15.00 - 16.00	Kaffe og opsamling

Sted:

AOF Middelfart, Skærgårdsvej 1, 5500 Middelfart

Pris:

175 kr. pr. person – inklusiv forplejning.

Forplejning 2 stk. Smørrebrød, kaffe/te m/brød formiddag og eftermiddag. Drikkevarer kan købes på AOF.

Tilmelding

Tilmelding til temadagen AOF Middelfart på Tlf. 63 41 35 00 daglig mellem 8.00 - 14.00. senest 14 dage før kursusstart. Tilmeldingen er bindende. Efter tilmeldingen vil du få tilsendt et girokort. Se også www.aofmiddelfart.dk

Transport

Hvis du kommer med tog eller bus til Middelfart er der mulighed for videre transport til kursusstedet.

Ring til Lise Arnecke 49 22 08 30 senest 3 dage før.

Parkinsonskolen Syd - foråret 2013

Spise, synke og fordøjelsen, vigtig for medicinens virkning Medicinforståelse, kopimedicin og tilskudsregler

For alle parkinsonramte, deres nærmeste netværk – ægtefæller, voksne børn samt andre interesserede.

Et samarbejde mellem Sønderjyllands Kredsen, Sydvestjyllands Kredsen, Sydøstjyllands Kredsen, Fyn Kredsen og Parkinsonskolen.

LØRDAG D. 6. APRIL 2013 (ENDAGSKURSUS)	
10.00 - 12.00	Lene Gramvad Jensen sygeplejerske v/Odense Universitetshospital <ul style="list-style-type: none"> • Spise, synke og fordøjelsens betydning for medicinoptagelsen • Hvilke problematikker kan der opstå, og hvad kan der gøres ved det? • Hvad kan patienterne selv gøre?
12.00 - 13.00	Frokost
13.00 - 15.00	Apoteker Søren Gøbel, Assens Apotek <ul style="list-style-type: none"> • Gennemgang af alle slags Parkinsonmedicin og dens bivirkninger • Kopimedicin • Tilskudsregler
15.00 - 16.00	Kaffe og opsamling

Sted:

AOF Middelfart, Skærgårdsvej 1, 5500 Middelfart

Pris:

175 kr. pr. person – inklusiv forplejning.

Forplejning 2 stk. Smørrebrød, kaffe/te m/brød formiddag og eftermiddag. Drikkevarer kan købes på AOF.

Tilmelding

Tilmelding til temadagen AOF Middelfart på Tlf. 63 41 35 00 daglig mellem 8.00 - 14.00. senest 14 dage før kursusstart. Tilmeldingen er bindende. Efter tilmeldingen vil du få tilsendt et girokort. Se også www.aofmiddelfart.dk

Transport

Hvis du kommer med tog eller bus til Middelfart er der mulighed for videre transport til kursusstedet.

Ring til Lise Arnecke 49 22 08 30 senest 3 dage før.

Årsmøde for duodopbrugere

Hvert år mødes brugere af duodopapumpen, deres pårørende og andre interesserede til et årsmøde, som indeholder erfaringsudveksling, gruppediskussioner og hyggeligt samvær.

Næste møde er

**Lørdag d. 20. april 2013
fra kl. 10.00 til ca. kl. 16.00**

**Menighedslokalerne v/Langenæskirken
Kirkedammen 2, 8000 Århus C**

Pris 250 kr. pr. person (inkl. morgenkaffe, frokost og eftermiddagskaffe)

Flere informationer og detaljeret program kommer i næste nummer af Parkinson Nyt og på www.parkinson.dk/indhold/duodopgruppen

Tilmelding senest 8. april 2013 til

Lise Arnecke på tlf. 49 22 08 30 eller mail: phyllis@c.dk

Parkinsonforeningen er flyttet til ny adresse

1. december fik Parkinsonforeningen ny postadresse, da vi sammen med 17 andre organisationer flyttede ind i Handicaporganisationernes Hus, der ligger i Høje Taastrup. Her kommer foreningen til at dele tag med blandt andet Hjernesagen, Hjerneska-deforeningen, Muskelsvindfonden og Sjældne diagnoser.

Foreningens nye adresse

Parkinsonforeningen
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup
Telefon 36 35 02 30

Læg mærke til, at de både har fået nyt telefonnummer og adresse!

Bestyrelsen

Konstitueret formand Repræsentant i Hovedbest.	Karen Jacobsen Melbyvej 3 5610 Assens	☎ 64 71 23 60 ✉ kj@osterbygaard.dk
Konstitueret Næstformand Repræsentant i Hovedbest.	Gudrun Johansen Enebærvej 5 B 5500 Middelfart	☎ 64 44 14 65 ✉ gudrun@johansen.mail.dk
Kasserer	Jytte Rasmussen Møllebakken 2 5672 Broby	☎ 62 63 10 96 ✉ jytte.bent@gmail.com
Sekretær	H.J. Munkholm Søparken 15 5260 Odense S	☎ 66 15 13 76 ✉ hjm@imada.sdu.dk
Best. medlem	Liselotte Zetterkop Gyldenstensvej 61 5400 Bogense	☎ 21 28 05 95 ✉ liselottezetterkop@gmail.com
Best. medlem	Inga Andreasen Skovvangen 16 5683 Hårby	☎ 27 12 99 06 ✉ inga57@gmail.com
1. Suppleant bestyrelsen	Preben L. Hansen Hasselvænget 9 5500 Middelfart	☎ 64 41 10 46 ✉ Preben.inge.hansen@gmail.com
2. Suppleant bestyrelsen	Niels Nielsen Mågebakken 27 5250 Odense SV	☎ 66 17 43 96 ✉ nnnielsnn@mail.dk

Aktivitetskalender Fyn

SOM MEDLEM AF PARKINSONFORENINGEN ER MAN VELKOMMEN TIL ALLE ARRANGEMENTER

Måned	Dato	Arrangør	Arrangement	Tilmeldingsfrist
Februar	7	Faaborg - Midtfyn Klubben	Rytme og gymnastik	
	13	Middelfart Klubben	Bent Andreasen underholder	6. februar
	14	Odense Klubben	En aften om akupunktur	7. februar
	19	Odense Klubben	Kaffebord i Seniorhus Odense	
	21	Svendborg Klubben	Fastelavnsfest	18. februar
	27	Parkinsoncaféen Assens	Fortælling om ophold på Vejlefjord	20. februar
	27	Nyborg/Kerteminde Klubben	Foredrag om Siriuspatruljen på Grønland	20. februar
Marts	5	Odense Klubben	Motionens betydning for parkinsonpatienter	26. februar
	7	Faaborg - Midtfyn Klubben	Diætist fortæller om kost	28. februar
	13	Nyborg/Kerteminde Klubben	Besøg på Rehabiliteringscentret Heden i Odense	6. marts
	15	Middelfart Klubben	Bjergbanken underholder	6. marts
	16	Parkinsonskolen Syd	Hvordan vælger man den rette behandling/parkinsonmedicin? Hvordan bevarer man et sundt tandsæt?	2. marts
	19	Odense Klubben	Kaffebord i Seniorhus Odense	
	20	Parkinsoncaféen Assens	Foredrag om latter som medicin	13. marts
	21	Svendborg Klubben	Syng sammen aften med Gudbjerg Trioen	19. marts
April	21	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Generalforsamling Foredrag om at leve ved siden af kronisk sygdom	14. marts
	4	Faaborg - Midtfyn Klubben	Summeaften	
	6	Parkinsonskolen Syd	Spise, synke og fordøjelsen, vigtig for medicinens virkning Medicinforståelse, kopimedisin og tilskudsregler	19. marts
	9	Odense Klubben	Besøg på Hjælpemiddeldepotet i Odense	2. april
	10	Middelfart Klubben	De 5 M'ers betydning for Parkinsonpatienter	3. april
	20	Duodopagruppen	Årsmøde for duodopabrugere i Århus	8. april
	24	Parkinsoncaféen Assens	Forårsafslutning med spisning	17. april
Maj	24	Nyborg/Kerteminde Klubben	Sangaften	
	5	Odense Klubben	Udflugt til Humlemagasinet i Harndrup	28. april
	15	Middelfart Klubben	Grillaften på Tvillingegården i Båring	8. maj
Juni	22	Parkinsoncaféen Assens	Nattergaletur	15. maj
	5	Nyborg/Kerteminde Klubben	Udflugt	
	18	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Tur til Sydsverige	15. marts
	19	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Tur til Sydsverige	15. marts
	20	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Tur til Sydsverige	15. marts
	21	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Tur til Sydsverige	15. marts
22	Parkinsonforeningen Fyn Kreds	Tur til Sydsverige	15. marts	

Klubber Fyn

Assens	Karen Jacobsen Melbyvej 3 5610 Assens	☎ 64 71 23 60 ✉ kj@osterbygaard.dk
Faaborg	Bjarne B. Tychsen Svendborg 40 5600 Faaborg	☎ 20 80 21 85 ✉ tycmos@gmail.com
Middelfart	Gudrun Johansen Enebærvej 5 B 5500 Middelfart	☎ 64 44 14 65 ✉ gudrun@johansen.mail.dk
	Anna Lomstein Møllebakken 30 5500 Middelfart	☎ 64 40 18 86 ✉ lomstein@stribnet.dk
Nyborg Kerteminde	Gertrud Andreasen Stationsvænget 29 5853 Ørbæk	☎ 65 33 16 33 ✉ Benny.andreasen@dgi.dk
Odense	Hans J. Munkholm Søparken 15 5260 Odense S	☎ 21 74 37 02 ✉ hjm@imada.sdu.dk
	Leif Petersen, Skrænten 26 5270 Odense N	☎ 20 27 52 72 ✉ Leif.Petersen@nalnet.dk
Svendborg	Gurli Nielsen Præstemarken 22 A 5892 Gudbjerg	☎ 21 30 26 59
Ærø	Karen Hansen Mosevej 7 5985 Søby Ærø	☎ 62 58 14 91

Kontaktpersoner m.m.

Parkinsonskolen Region Syd	Lise Arnecke Drejet 1 5610 Assens	☎ 49 22 08 30 ✉ phyllis@c.dk
Konsulenter	Bodil & Georg Larsen Majsmarken 5 5260 Odense S	☎ 66 11 76 75 ✉ bodiloggeorg@youmail.dk

Assens	Faaborg - Midtfyn
<p>Mødested: "Granly", Østergade 89 C, 2. 5610 Assens</p> <p>Tidspunkt: kl.19.00 - 21.30</p>	<p>Mødested: Tømmergårdens Kantine Tømmergården 6, 5600 Faaborg</p> <p>Tidspunkt: kl. 19.00 - 21.00</p>
<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>27. februar kl. 15.00 Assens Bowlingcenter Elis og Jørgen fortæller om deres ophold på Vejlefjord Præsentation af Livsstils cd</p> <p>20. marts kl.19.00 "Latter er den bedste medicin, vel- været forbedres og er naturlig smertestiller" Foredrag ved latterinstruktør Lene Merete Lund</p> <p>24. april kl. 18.00 Forårsafslutning med spisning</p> <p>22. maj kl. 19.00 Nattergaletur hos Karin og Jørgen (Tag kaffekurven med) Mødested: Gelsted Kirke</p> <p>Tilmelding til Karen Jacobsen ☎ 64 71 23 60 ✉ kj@osterbygaard.dk</p>	<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>7. februar Rytme og gymnastik v/Lise Arnecke, Assens</p> <p>7. marts Diætist fortæller om kost</p> <p>4. april Summemøde (Almindelig snak om vor sygdom)</p> <p>Tilmelding til Bjarne Tychsen ☎ 20 80 21 85 eller ✉ tycmos@gmail.com</p>

Nyborg/Kerteminde	Middelfart
<p>Mødested: Vestervold Aktivitetscenter Kgs. Bastionsvej 2, 5800 Nyborg</p> <p>Tidspunkt: kl.19.00 - 21.30</p>	<p>Mødested: Østergades Forsamlingshus Østergade 33, 5500 Middelfart</p> <p>Tidspunkt: kl. 19.00 - 21.30</p>
<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>27. februar Med Siriuspatruljen på Grønland v/ Erik Jørgensen</p> <p>13. marts (kl. 14.00 - 16.00) Besøg på Rehabiliteringscentret Heden Odense.</p> <p>24. april Måske en sangaften.</p> <p>5. juni Udflugt</p> <p>Maj – juni Grillaften</p>	<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>13. februar Bent Andreasen underholder</p> <p>13. marts Underholdning af "Bjergbanken"</p> <p>10. april De 5 M'ers betydning for Parkin- sonpatienter v/neurolog Anne Korsgaard</p> <p>15. maj Grillaften på "Tvillingegården i Bå- ring</p> <p>Tilmelding: Gudrun Johansen ☎ 64 44 14 65 eller ✉ gudrun@johansen.mail.dk</p>

HUSK - HUSK - HUSK - HUSK - HUSK

Generalforsamling i
Parkinsonforeningen Fynskreds

Torsdag den 21. marts 2013 kl. 18.00

Odense	Svendborg
<p>Mødested: Ældrecentret Filosofhaven Filosofgangen 12, 5000 Odense C</p> <p>Tidspunkt: kl. 19.00 - 21.30</p>	<p>Mødested: Pensionisternes Hus Stationsvej 10, 5881 Skårup Fyn</p> <p>Tidspunkt: kl. 17.00</p>
<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>14. februar kl. 19.00 Akupunktur v/Poul Bech Tilmelding senest den 7. februar</p> <p>19. februar kl. 13.00 – 15.00 Kaffebord i Seniorhus Odense Forsøgsinitiativ - for dem der har tid og lyst til at mødes.</p> <p>5. marts kl. 19.00 Motionens betydning for Parkinsonramte v/læge Bo M. Morberg Tilmelding senest den 26. februar</p> <p>19. marts kl. 13.00 - 15.00 Kaffebord i Seniorhus Odense</p> <p>9. april kl. 19.00 Besøg på Hjælpe-middeldepotet, Sivlandvænget 6, 5260 Odense S Tilmelding senest den 2. april</p> <p>5. maj kl. 13.00 Udflugt til Humlemagasinet Klubben betaler entré Tilmelding senest den 28.april</p> <p>Tilmelding til H. J. Munkholm, ☎ 66 15 13 76 Leif Petersen, ☎ 20 27 52 72</p>	<p>FORÅRSPROGRAM 2013</p> <p>21. februar kl. 15.00 Fastelavnsfest Tag børn/børnebørn/oldebørn med til en festlig og hyggelig eftermiddag.</p> <p>Vi skal slå "Katten af tønden", lege nogle af de gamle sanglege, spise boller m.m.</p> <p>Vi slutter af med et let traktement. Pris pr. voksen 50 kr. Børn gratis.</p> <p>Tilmelding senest d. 18/2 til: Gurli: 21 30 26 59 Helle: 62 22 56 52</p> <p>21. marts kl. 17.00 Syng-sammen-aften med Gudbjerg Trioen</p> <p>Der serveres et let traktement + kaffe. Pris 50 kr. Drikkevarer kan købes.</p> <p>Tilmelding senest d. 19/3 til: Gurli ☎ 21 30 26 59 Helle ☎ 62 22 56 52</p>

Farmaceut-specialer ser på hospitalsindlæggelser

Mange parkinsonramte bliver på et tidspunkt i deres liv indlagt for andre sygdomme end parkinsondiagnosen. Når dette sker, risikerer de at havne på en hospitalsafdeling, som ikke er rustet til at tage sig af patienter med Parkinsons sygdom. For at mindske risikoen for komplikationer, er her vigtigt, at du som parkinsonramt eller pårørende er ekstra opmærksom på, at parkinsonmedicinen indtages på de rigtige tidspunkter.

Farmaceut Alexandra Borch giver her gode råd på baggrund af to specialer fra Det Farmaceutiske Fakultet, der begge viser, at det ofte kan være et problem for hospitalspersonalet at huske medicinen til patienter med Parkinsons sygdom.

Specialerne viser, at udfordringerne er

- Faste medicintider
- Anskaffelse af speciel medicin til afdelingen
- Problemer med at genkende parkinsonrelaterede symptomer

Hvad kan du selv gøre for at undgå utilsigtede hændelser?

- Tag medicin med til det første døgn i original emballage
- Tag selv din medicin
- Gennemgå din medicin med sygeplejersken
- Lyt til din krop
- Hav nogen med

Med Parkinson på hospitalet

Parkinsonforeningen har udgivet folderen "**Parkinsons sygdom - Under hospitalsophold**", der retter sig specifikt til personalet på de afdelinger, der ikke har speciale i Parkinsons sygdom.

Her kan sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og sygehjælpere få vejledning i at tilrettelægge og udføre sygepleje til patienter med Parkinsons sygdom.

Læs evt. mere på www.parkinson.dk

Foredrag nonmotoriske symptomer ved Parkinsons sygdom

Referat fra foredrag den 15. oktober 2012

Emnet var de nonmotoriske symptomer ved Parkinsons Sygdom, altså alle de symptomer, som ikke har noget med motorik at gøre, såsom vandladningsforstyrrelser, forstoppelse, demens, depression, søvnforstyrrelser.

Ulla Buhl var i den situation, at hun blev uddannet i "livets skole", idet hendes mand levede i 11 år med en atypisk Parkinson. Så grundigere erfaringer får man jo ikke noget steds. end dem, man opnår, når man selv står i situationen Det kan da også straks noteres, at denne eftermiddag ved Ulla Buhls tilstedeværelse opnåede en kvalitet, som næppe kunne blive bedre. Hendes foredrag blev overdraget til os ved

den direkte kontakt med hendes eget sprog uden moderne Power Point, og tro mig – så meget mere vægtige og troværdige virkede hendes ord på tilhørerne.

Først af alt skulle vi være klar over, at vi selv kan gøre en masse for at få et godt liv, ikke ved at lade stå til, men ved at kæmpe for fortsat at kunne fungere. Der sker jo store forandringer både med kroppen og hjernen, når man får Parkinsons Sygdom. Som bekendt bryder sygdommen jo frem, når en vis del af de dopaminproducerende celler i hjernen er gået til grunde. Undersøgelser har vist, at helt op til 80 % er forsvundet, når man stiller diagnosen. Hjernen har jo en masse funktioner, som stadig fungerer, selv om man har fået parkinson, man har så at sige hele orkestret, -- man mangler blot dirigenten, der kan koordinere og dirigere, nemlig dopaminen.

Der kan godt gå lang tid, inden man bliver klar over, hvad der er galt. Lægen kan have gennemført adskillige undersøgelser, inden bevægelsesbesværet opdækker, hvad der er galt. Det er vigtigt, at man i højere grad tager vare på de kognitive, ikke-motoriske symptomer, altså ikke bare går i behandling for forstoppelse, hvis den i virkeligheden skyldes parkinson.

Ulla Buhl gjorde opmærksom på vigtigheden af hele tiden at følge op på ændringer i tilstanden, og straks tage situationen op til drøftelse med neurologen. Hun henlede opmærksomheden på, hvor megen indflydelse, det har på hjernens funktion, at man dyrker motion. En af de vigtige opgaver i jobbet som fagkonsulent er at vejlede kommunalt plejepersonale og sygepleje om, hvordan krop og sind kan reagere, når man har parkinson. Hvordan reaktionen kan skif-

te alt efter situationen. Hun så frem til, at forskningen skulle muliggøre endnu mere individuelle behandlinger end dem der i dag praktiseres.

Hun opfordrede til, at man inden hvert besøg hos neurologen, skal skrive op om de ændringer, der sker i ens reaktion og hele tilstand, altså tage en huskeseddel med, og hun opfordrede meget til, at man tager en ledsager med til seancen i forbindelse med undersøgelserne, for to husker mere end én.

Ulla Buhl gjorde opmærksom på det rolleskift, der kan blive en følge af Parkinsons sygdom. De opgaver, som man tidligere har kunnet løse giver pludselig problemer. Man skal være bevidst om, at der er ting man ikke kan mere, man skal erkende det, og evt. tage hjælpemidler i brug. Det kan godt være en svær periode at klare rent psykisk.

Vi hørte om nonmotoriske bevægelser, som er de ubevidste bevægelser, man anvender, når man f.eks. spiser eller drikker, og som bliver påvirket af Parkinson. Nonmotoriske bevægelser er også de energier, der anvendes, når man skal huske noget, ligeledes når man føler glæde ved noget, og de styrkes og udvikler sig, når man dyrker motion. Vi skal være opmærksomme på disse energicentre, som måske lader os tilbage uden energier til at foretage sig noget væsentligt. Det kan ende i depression, så det er vigtigt, at man får drøftet det med neurologen. En problematik man i høj grad skal være opmærksom på er situationen om, hvornår man skal stoppe med at køre bil. Man skal gøre sig nogle meget vigtige overvejelser i den retning, da det jo kan få katastrofale følger at køre en tur for meget.

Ulla Buhl kom også ind på sindelagsændring som følge af parkinson, en forandret reaktion overfor omverdenen måske med vrede, hidsighed, vrantenhed, eller man kan få store problemer, med at styre sine følelser, får meget let til tårer. Alt sammen er problemer, som man skal drøfte med neurologen. Atter andre udvikler en form for ludomani altså helt uhæmmet spillelyst, eller – (vist mest damer) – en uhæmmet købelyst. Der blev også advaret mod den bivirkning, der kan opstå ved visse medicyntyper, at der opstår hallucinationer. Andre drømmer voldsomme drømme, så der må tages skridt til beskyttelse af andre i husstanden. Atter andre får overdrevent sexlyst, så man lever i fare, hvor man går, men ved denne lejlighed fik vi altså at vide, at vi skal snakke med neurologen om det. (I sandhed en alsidig branche).

Inden foredraget sluttede, nåede vi også omkring vigtigheden af at sove godt om natten, et fromt og enkelt ønske, som givetvis tit fremsættes. Mit forslag er: Køb et silkelagen. Hermed sluttede en meget udbyttegivende eftermiddag, og kredsformanden Karen Jacobsen, takkede foredragsholderen for et godt indlæg.

Referent: Jørgen Gadegaard

Bosjökloster - Slot & haver

Udvandrerne's Hus

Borgholm Slot

**5 dages Busrejse
18. - 22. juni 2013**

Pris kr. 3.900,00

HALVPENSION

**begyndende med
aftensmad den første dag,
- og afsluttende med
morgenmad den sidste dag**

**Tillæg for eneværelse
Kr. 925,00**

RING OG HØR NÆRMERE

**Tilmelding inden 15.marts 2013 til
Gertrud Andreasen, ☎ 65 33 16 33
✉ benny.andreasen@dgi.dk**

**Karen Jacobsen, ☎ 64 71 23 60
✉ kj@osterbygaard.dk**

**Depositum kr. 2.200,00 bedes
indbetalt senest den 1. maj 2013
Restbeløbet bedes betalt
senest den 1. juni 2013
Reg.nr. 828, konto nr. 0000770299**

Teknisk arrangør: Nyborg Rejser

Afs.: Karen Jacobsen
Melbyvej 3
5610 Assens

Tag med Parkinsonforeningen til Sydsverige

PROGRAM

er endnu ikke endeligt fastlagt, men der bliver rig lejlighed til at opfriske viden om historiske begivenheder, som knytter sig til den danske tilstedeværelse i området

Vi opslår vort hovedkvarter på

QUALITY HOTEL VÄXJÖ

Sandviksvägen
135241 Växjö, Sverige
Telefon: +46 (0)470 70 72 00
Fax: +46 (0)470 70 72 10
✉ q.vaxjo@choice.se

